

ΜΑΘΗΜΑ 28

ΚΛΙΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ - 4 ΤΟ ΕΠΙΘΕΤΟ «ΠΟΛΥΣ - ΠΟΛΛΗ - ΠΟΛΥ»

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

Το επίθετο «πολύς» μάς έρχεται από τα αρχαία ελληνικά, γι' αυτό η κλίση του είναι λίγο διαφορετική από την κλίση άλλων επιθέτων.

Για τον ίδιο λόγο, η γενική του αρσενικού και του ουδετέρου δεν χρησιμοποιείται στα νέα ελληνικά, εκτός από κάποιες λόγιες φράσεις (π.χ. «αυτόν τον άνθρωπο όλος ο κόσμος τον έχει περί πολλού») [σημαίνει: τον εκτιμούν πάρα πολύ].

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Όνομαστική	ο πολύς	η πολλή	το πολύ
Γενική	[του πολλού]	της πολλής	[του πολλού]
Αιτιατική	τον πολύ	την πολλή	το πολύ
Κλητική	[(ώ) πολύ]	[(ώ) πολλή]	[(ώ) πολύ]
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Όνομαστική	οι πολλοί	οι πολλές	τα πολλά
Γενική	των πολλών	των πολλών	των πολλών
Αιτιατική	τους πολλούς	τις πολλές	τα πολλά
Κλητική	[(ώ) πολλοί]	[(ώ) πολλές]	[(ώ) πολλά]

“πολύ”: Πότε είναι **επίθετο** και πότε είναι **επίρρημα** ;

Το επίθετο “πολύ” και το επίρρημα “πολύ” γράφονται το ίδιο, όμως είναι διαφορετικές λέξεις, με διαφορετική σημασία.

- Το **επίθετο** πηγαίνει πάντα μαζί με **ουσιαστικό** (π.χ. “θέλω **πολύ** καφέ”).
- Το **επίρρημα** πηγαίνει μαζί με όλα τα υπόλοιπα μέρη του λόγου, δηλαδή:
με **ρήμα** (“βρέχει **πολύ**”),
με **επίθετο** (“είναι **πολύ** έξυπνη”),
με **μετοχή** (είμαι **πολύ** χαρούμενος), ή
με **επίρρημα** («μας τα είπες **πολύ** ωραία.”).

Επίθετο “πολύ”:

Συνοδεύει **ουσιαστικά**.

Επίρρημα “πολύ”:

Συνοδεύει **επιρρήματα, ρήματα, μετοχές, επίθετα**.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Το επίθετο “πολύς – πολλή – πολύ” γράφεται:
 - α) με “**η**”: στον **ενικό** του **αρσενικού** και του **ουδετέρου**.
 - β) με “**η**”: α) στο **θηλυκό**, και β) σε **όλο τον γήθυντικό**.
2. Το “**η**” πηγαιίνει μόνο με “**υ**”.
Το “**η**” πηγαιίνει με **όλα τα υπόλοιπα (η, οι, es, κλπ.)**.
3. Από το επίθετο “**πολύς**” παράγεται το επίρρημα “**πολύ**”, που μπαίνει μπροστά από ρήματα, από επίθετα, από μετοχές ή από άλλα επίρρηματα.
(*Η ταινία ήταν **πολύ** καλή. Θέλω **πολύ** να πάω μια εκδρομή. Δεν κοιμήθηκα **πολύ** χθες το βράδυ.*)

Δύο απλοί, γρήγοροι κανόνες:

- α) “**πολλή**” ή “**πολύ**”;
Αν το **πολ**** ταιριάζει με **θηλυκό ουσιαστικό**, γράφουμε **πολλή**.
Σε **όλες τις άλλες περιπτώσεις** γράφουμε **πολύ**.
- β) “**πολύ**”: **επίθετο** ή **επίρρημα**;
Αν το **πολύ** ταιριάζει με **ουσιαστικό**, είναι **επίθετο**.
Σε **όλες τις άλλες περιπτώσεις** είναι **επίρρημα**.

Παραδείγματα:

1. «*Χθες έπεσε **πολ**** βροχή.*»
 - α) Το **πολ**** βρίσκεται ανάμεσα από ένα ρήμα (*έπεσε*) και ένα ουσιαστικό (*βροχή*).
 - β) Το **πολ**** δεν έχει σχέση με το ρήμα *έπεσε*. Δεν βγάζει νόημα η βροχή να πέσει πολύ ή λίγο· ή έπεσε ή δεν έπεσε. Άρα δεν είναι επίρρημα και δεν γράφεται “**πολύ**”.
 - γ) Αντίθετα, το **πολ**** είναι **επίθετο**, αφού ταιριάζει με την *βροχή*.
Επομένως γράφουμε: “*Χθες έπεσε **πολλή** βροχή.*”.
2. «*Θέλω **πολ**** να πάω μια βόλτα.*»
Το **πολ**** ταιριάζει με το ρήμα *θέλω* (θέλω πολύ, θέλω λίγο, κλπ).
Επομένως είναι **επίρρημα** και γράφουμε: “*Θέλω **πολύ** να πάω μια βόλτα.*”.
3. «*Είναι **πολ**** καλό παιδί.*»
Το **πολ**** δεν ταιριάζει με το ουσιαστικό *παιδί*· δεν βγαίνει νόημα να είναι πολύ παιδί ή λίγο παιδί. Ταιριάζει όμως με το επίθετο *καλό*.
Επομένως είναι **επίρρημα** και γράφουμε: “*Είναι **πολύ** καλό παιδί.*”.

ΜΑΘΗΜΑ 28

ΟΝΟΜΑ:

ΚΛΙΣΗ ΕΠΙΘΕΤΩΝ - 4 ΤΟ ΕΠΙΘΕΤΟ «ΠΟΛΥΣ - ΠΟΛΛΗ - ΠΟΛΥ» ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Συμπληρώστε το παρακάτω κείμενο με το επίθετο «πολύς» στον ενικό ή τον πληθυντικό αριθμό:

«..... χρόνια βάσταξε ο φοβερός πόλεμος της Τροίας.ήρωες γνωρίσαμε, που είχαν χαρίσματα. Μα τις τόσο χάρες του πομπηχανου Οδυσσέα κανένας δεν τις είχε. Αν ήθελα να εξιστορώ παραδείγματα της εξυπνάδας του, θα μιλούσα μερόνυχτα.

Κι εσύ, Τηλέμαχε, φαίνεσαι άξιος γιος του. θάρρος και μεγάλη υπομονή πρέπει να έχεις. Ο Οδυσσέας θα γυρίσει στην Ιθάκη πιο σοφός από πριν. Θα έχει γνωρίσει τις συνήθειες ανθρώπων και χωρών. Θα έχει αποκτήσει πείρα πραγμάτων.

(Απόσπασμα από την Οδύσσεια, Διασκευή)

2. Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις με το επίθετο «πολύς» (στο γένος, τον αριθμό και την πτώση που ταιριάζει) ή το επίρρημα «πολύ»:

- α) «Το το “Κύριε ελέησον” το βαριέται κι ο Θεός», λέει ένα παλιό λαϊκό ρητό.
- β) Έκανε θόρυβο για το τίποτε.
- γ) Από την βιασύνη της κάνει λάθη.
- δ) άνθρωποι θεωρούν εύκολη την δουλειά του δασκάλου.
- ε) Μου άρεσε το φαγητό και έφαγα πάρα
- στ) Σ' ευχαριστώ για το δώρο σου.
- ζ) Έπεσε βροχή χθες βράδυ.
- η) Δεν ήρθαν ξένοι τουρίστες φέτος το καλοκαίρι.
- θ) Χθες ήταν ζεστή μέρα.
- ι) Το καλοκαίρι κάνει ζέστη.
- ια) Χάρηκα που σε είδα. Περάσαμε ωραία.
- ιβ) Έριξες ζάχαρη στο τσάι. Δεν μ' αρέσει.
- ιγ) Τον χειμώνα δεν πίνουμε νερό επειδή δεν ιδρώνουμε.
- ιδ) Είμαι περίεργος να μάθω τι θέλει να μου πει.
- ιε) Το νησί αυτό έχει ησυχία, επειδή είναι μικρό.

3. α) Συμπληρώστε τις παρακάτω φράσεις με το επίθετο **πολύς** ή το επίρρημα **πολύ**.
β) Σημειώστε σε κάθε παρένθεση "ΕΠΙΘ" για τα επίθετα και "ΕΠΙΡ" για τα επιρρήματα.
(Μην ξεχνάτε να αρχίζετε με κεφαλαίο, αν το "πολύ" είναι στην αρχή της πρότασης.)

α) Για να φτιάξω πολλά κουλούρια, χρειάζομαι (.....) βανίλια,
..... (.....) αλεύρι και (.....) ζάχαρη.

β) (.....) προχειρογραμμένο φαίνεται το κείμενο που έγραψες.

γ) Έπεσε (.....) βροχή και (.....) χαλάζι στο βουνό
προχθές.

δ) Είμαι (.....) θυμωμένος με αυτά που είπες!

ε) Σε χαιρετώ, με (.....) αγάπη!

στ) ΜΕ (.....) μεγάλη λύπη ανακάλυψε πως ο άνθρωπος που εμπι-
στευόταν πιο (.....) απ' όλους, τής φέρθηκε (.....)
άσχημα.

ζ) Σ' αυτή την γειτονιά έχει (.....) ησυχία, όλες τις ώρες της ημέρας.

η) (.....) συχνά βρέθηκε δίπλα μου σε δύσκολες στιγμές και μου
συμπαραστάθηκε.

θ) Όταν θέλεις (.....) να κάνεις κάτι, και ταυτόχρονα προσπαθή-
σεις (.....) γι' αυτό, τότε είναι σίγουρο ότι θα το καταφέρεις.

ι) Είναι (.....) εργατική κοπέλα. Κάθε μέρα βγάζει (.....)
δουλειά · (.....) περισσότερη από τους άλλους που εργάζονται μαζί
της.

ια) Μην κάνεις (.....) φασαρία! Διαβάζω ένα (.....)
δύσκολο μάθημα.

ιβ) Τον αγαπούσα (.....) τον παππού μου. Ήταν (.....)
καλός άνθρωπος και (.....) ηθικός.

ιγ) Σε περίμενα (.....) ώρα! Πού ήσουν;

ιδ) (.....) ησυχία ακούω! Τι έγινε; Πού είναι το παιδί;